

S LUBOŠEM HOŠKEM O BOHU,
DÍVČÍ KATOLICKÉ ŠKOLE,
RODINĚ S PĚTI DĚTMI,
STAVBĚ DOMU SVĚPOMOCÍ,
O ZHOUBNÉM NÁDORU...

Máte pět dětí, dívčí katolickou školu, rakovinu, dům, který jste postavil. Co nemáte?

Mám hojnost. Bohu díky mám ve svém životě hojnost. Nemám peníze. Ty se mě nikdy nedržely. Rakovinu nemám. Jen zhoubný nádor. A ten je se mnou trpělivý.

Co znamená hojnost?

Nikdy jsme nepocítili nedostatek. Jestli znáte Bibli, vypráví se tam, jak Izraelité šli po poušti. Padala jim mana. Padaly jim křepelky. Ale nesměli si nic vzít do zásoby. Tak žijeme my, Hoškovi, jako rodina. Máme hojnost a nevytváříme zásobu. S manželkou jsme spolu třicet let. Třicet

let žijeme z měsíce na měsíc. Je to cesta po poušti, kdy jsme odkázáni na dobro od Hospodina. Podobně je to s dívčí katolickou školou, kde se právě nacházíme. Prozřetelnější ředitelé umějí vytvářet finanční rezervu, polštář. My žijeme z roku na rok. Od ministerstva školství dostaneme X. Na rok potřebujeme X krát dvě. Zbytek je trošku na nás, hodně na Hospodinu, na dobrých lidech, kteří nám pomáhají. Snažíme se i podnikat, nejen dojímat, oslovovat a žebrot. Snažíme se prodávat naše výrobky a služby. Bohu díky se to docela daří. Rok co rok nakonec žijeme v roz-



machu a rozkvětu. Zní to chlubně, ale má to znít vděčně.

Čekal jsem u vás, když se oháníte tou tlustou knihou, že budete mluvit o hojnosti, ale na peníze a hmotné věci řeč nepřijde. Vy mluvíte o zásobách, kterých by se mohli zmocnit červi, dostat se na ně myši a další havěť.

Tady ve škole, v dívčí katolické škole, zažíváme jiný druh hojnosti. Prosili jsme Rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou o byt pro studentky, které jinde bydlet prostě nemůžou. Buď jsou problematické, nebo handicapované. Vedení řádu za námi několik let poté přišlo a řeklo: „Pane řediteli, máme tady pro vás ten byt. Nájemné budeme chtít jen symbolické. Dejte si ho do pořádku.“

Simuloval jsem radost, ale věděl jsem, že nemáme na opravu, nemáme ani na nízké nájemné, a hlavně nemáme na zaplacení lidí, vychovatelek, které tu s dívkami budou. Simuloval jsem

radost, vrátil se dolů do ředitelny. Tam seděla stará paní, kterou jsem neznal.

„Pane řediteli, vy mě neznáte, ale já vás znám. Byla jsem na výstavě fotografií o vaší škole. Výstava se mi moc líbila. Umřela mi moje jediná vnučka. Měla jsem pro ni našetřeno sto tisíc. Tak málo peněz, dětem je dávat nebudu, ty by se mi asi smály. Tak jsem je přinesla vám.“

Vzpomněl jsem si na rčení „Dá-li Hospodin kravičku, dá i travičku.“

Tomu říkám hojnost. Stačilo sejít dvě patra a byly peníze na opravu bytu. Byt provozujeme už osm let. Máme školní babičku, paní, která nás obdarovala, když jí zemřela na zákeřnou nemoc jediná, devatenáctiletá vnučka. Školní babička se zúčastňuje bohoslužeb a všech slavností. Za ta léta se zdravotně zhoršila, takže už je i klientkou naší školní pečovatelské služby.

Křesťanství je zvláštní víra, kde to všechno dobře dopadne. Dokonce i poprava spasitele jako nejhoršího zločince. I tento

příběh v momentu zmrtvýchvstání dobře dopadne. Je ve vašem povídání nutně dobrý konec? Nebo to s lidmi, se kterými pracujete, někdy dopadne špatně?

Nevím. Rozhodně nedopadá vše dobře statisticky. Je řada dívek, našich svěřenkyň, které nedochováme. Nechodí k nám potřebné dva roky. Zmizí nebo je zmizím já, protože nechodí do školy. Nebo nechtějí řešit to, kvůli čemu sem přišly.

Můžu se zeptat, co to je za dívky?

Jsou to jiné dívky, než by se obvykle spojovaly s dívčí katolickou školou.

Naše dívky jsou z hrubého zrna. Nemají rodiny, jsou z diagnostických ústavů, některé mají za sebou drogovou nebo jinou zkušenost. U některých zjistíme, že to není minulost, že v drogách jedou nebo jsou jízdě blízko. Mezi nimi jsou dívky, které to mají relativně v pohodě doma, mají mámu, někdy dokonce i tátu. Ale zas jim nebylo naděleno jinak. Nevidí, neslyší, mají mentální

oslabení, jsou imobilní. Je to taková směs. Dnes se mluví o společném vzdělávání, o inkluzi. Tak tu my se učíme praktikovat a praktikujeme už třicet let.

Když se vrátím k myšlence, co kdy dopadá nebo nedopadá dobře, musím vzpomenout na pohřby, které jsme tu zažili. Jedna dívka byla bystrá, rodinu neměla, protože do ní nezapadala, toulala se. Nešla v ničem těžším. Zemřela tak, že na sebe, bohužel úspěšně, vztáhla ruku. Měla kombinaci anorexie a bulimie. Byla zadlužená. Exekutoři stávali před ubytovnou, kde zrovna bytovala. To jsme ještě neměli záchytné bydlení, o kterém jsem mluvil. Skočila z jedenáctého patra. Mši svatou jsme za ni měli na chodbě školy, rodina nepřišla, což neodsuzuji, snažím se chápat. Pokaždé, když si na tuto dívku vzpomenu, jsem v neklidu. Mám tam otazník. Nevím, jestli to nakonec dobře dopadlo. Na druhou stranu, a nechci, aby to vypadalo jako křesťanství za každou cenu, když se stane něco takového, je to jako v rodině. Rozprostře se deka na

celé partě. Poté, co jsme měli za tuto dívku zádušní mši, vnímal jsem určitý pokoj, který se tady rozhostil. Nebylo tu veselo, ale vnímal jsem vnitřní, ne terapeutickou, úlevu. Ale když si na ni vzpomenu, mám tam otazník.

Pohřbívali jsme tady jinou dívku, zemřela kvůli nemoci, smrt byla neodvratná. Zní to rouhavě, ale byl to krásný, rodinný pohřeb. Takový vesnický. Přijeli všichni příbuzní, v kostele tady u křížovníků, po mši svaté bylo občerstvení. Bylo cítit, že všem je líto, že Romanka zemřela. Ale nikdo o ni neměl strach.

A pak jsme tu měli jednu dívku, která umřít měla. Tady před školou ji přejelo auto. Byla v kómatu. Ve vojenské nemocnici její babičce ukazovali rentgen, ze kterého vyplývalo, že už se asi neprobere. Nebo když, pak k vegetativnímu stavu. Zažili jsme tady ve škole velmi těžkou atmosféru. A tak jsem předstíral, že budeme mít mši ve víře za uzdravení. Holky, i když to neměly povinné, všechny přišly. Kněz se snažil o povzbudivé slovo. Kazila to babička té dívky, která

jediná přišla, protože měla trochu víry. Ta celou mši hlasitě plakala. Chtělo se mi říct: „Nebulte, žádná deka. Stane se zázrak, Bůh zasáhne, Péťa se uzdraví.“

Neřekl jsem to nahlas, abych se jako ředitel neznemožnil. Ale zázrak se stal. Za tři dny se probírala, posadila a spadla z postele. Nepočítalo se s tím, že vstane, neměla postranice ani kurty. Správně měla už jen ležet.

Skončilo to dobře. Rozmluvili ji, rozhodili, za pár měsíců se vrátila do školy. Měla přes šátek



na hlavě vidět takovou jamku. Školu dodělala. Druhá mše byla na poděkování, také dobrovolná, zase přišly všechny dívky. Kromě jedné, která zrovna trucovala. I dívky, které jsou poctivě nevěřící – naše dívky jsou většinou bez víry –, věděly, že tady zasáhl prst Boží. Že jim uzdravil Pěťu.

To jsou tři pozice, které tady máme. Všechny jsou křesťanské, včetně té, kde mám dodnes úzkost a obavy. Není tam vidět sláva a vítězství. Jinde ano. Zvláště když jsme zažili zázrak. Když si rodiče dívky, kterou srazilo auto, přišli ještě ten den pro její tašku, řekl mi její ostře řezaný táta, zedník, že už se asi nevidíme. To jsem byl zralý na panáka. To jsem si ho ještě mohl dát.

Jak vaše škola vznikla? Bůh tu byl přítomen hned od začátku? Jak se zakládá dívčí katolická škola?

Školu hned po revoluci vymyslela a založila Eva Bartoňová. Před třiceti lety to šlo. To jste mohl založit jakoukoli školu. Dokonce jedna církevní

škola byla založena odborně, formálně, profesionálně, úplně podle vyhlášky. Po deseti letech se zjistilo, že vyhláška se týkala údržby vysokotlakých kotlů. Ale odkaz na vyhlášku byl pro úředníky tak přesvědčivý, že to pustili.

Dnes je otázkou času, než za dívčí školu budeme muset bojovat, abychom ji vůbec udrželi. Založit by už nešla. Školu jsem převzal před dvaceti lety. Svorně jsme cítili, rodina i já, že to chce změnu. Že chci jiné zaměstnání. Pracoval jsem jako učitel na světské základní škole, docela mě to i bavilo. Ale chtělo to změnu. Vyjeli jsme s rodinou, žigulíkem, který zrovna fungoval jako automobilová mana s životností jednoho roku, v lednu do Jablonného v Podještědí, kde nic nebylo. Vystoupil jsem z žigulíku, ostříhaný na ježka, v koženkové bundě, snažil se se dozvonit na dominikány. Nakonec nám otevřeli, a otevřeli nám kostel a kapli. Sestoupili jsme do krypty ke kostem svaté paní Zdislavy a prosili ji: „Jsi-li u Boha, vypros nám zaměstnání.“ To byl leden 2000. Zvažoval jsem chvíli, že půjdu dokonce

pracovat jako makléř na burze. Bylo to dobře placené, což by se hodilo, začínal jsem stavět dům. V květnu mi zavolali z arcibiskupství a nabídli mi vedení této školy. Doma jsem řekl manželce, že buď budu na burze, nebo se za mnohem méně peněz stanu ředitelem dívčí katolické školy. Škola navíc nebyla v dobrém stavu. Žena se podívala na kalendář, bylo svaté Zdislavy. Řekla mi, ať vezmu toho ředitele dívčí katolické školy. Rozhostilo se u nás na chvíli ticho, jako po Božím zásahu. Měli jsme svobodu, ale ne odvahu říci Bohu ne. Byl to případ, kdy se nepochybuje. Biskup mi tenkrát řekl: „Vidím to stejně na zavření, ale zkuste to, já vám za půl roku přijdu říct.“

Těch dvacet let jsem si připadal někdy fajn, někdy úplně blbě. Nikdy ne úspěšně. Ale vždy jsem měl jistotu, že jsem tam, kde jsem měl být.

Škola tedy existovala a potřebovala restart?

Eva, zakladatelka školy, byla charizmatická. Škola je unikátní, jak historicky, tak v Evropě. Dívčí

katolické školy se samozřejmě po Evropě najdou. Slouží pro panny z křesťanských rodin nebo pro dívky víceméně neproblematické. Zakladatelka školy z rodinných důvodů odešla po sedmi letech. Její nástupkyně byla laskavá, hodná, ale školu v pravém slova smyslu nevedla. Škola neměla chyby, ale šla dolů. Učil jsem tady jako externista, doběhl z Vršovic, holky mi připadaly takové živější, ale to bylo vše. A to je chyba. Na první pohled tu má být vidět, že jsme škola specifická, úplně jiná. Škola tenkrát, po deseti letech existence, umírala na úbytě. Bylo málo studentek, odcházeli učitelé. Některé odcházející učitelky a učitele jsem přemluvil, aby zůstali. Zbylé jsem nepřemlouval, a o to víc jsem jim děkoval. Tým se zachránil. První dva roky jsem se snažil hlavně lidem nepřekážet. Nebýt žába na prameni. A ejhle. Z bledulí, z nevýrazných tváří, které jsem znal jako externista, se vyvinula řada osobností. Z nanicovatých samorosti. Říkal jsem si, že to je dobré. Do té doby tu studovaly dívky, které často měly jediný problém v nedostatku

studijního nadání. Hrozilo jim, že nebudou mít žádnou střední školu. Během posledních dvaceti let se naše žákyně velmi zostřily. Pocházejí většinou z kázeňsky a sociálně velmi rizikového prostředí. Vyhranili jsme se tímto směrem.



Proč vám říkají Hroznýš? Podle googlu je hroznýš královský had, který na svobodě dorůstá délky až čtyř metrů, vypadá strašně, ale doporučuje se chovatelům začátečníkům, protože je na hadí poměry učenlivý, opět na hadí poměry téměř bystří. Přišel jste ke své přezdívce zásluhou toho, jak vypadáte, nebo protože je pohodlné vás chovat?

Myslím, že jsem ke své přezdívce přišel spíše z prvního důvodu. Nikdy jsem se ale hrozivě necítil ani se nesnažil se tak chovat. Když jsem vedl školu, snažil jsem se ovládat, nekřičet, nemluvit moc hrubě. Ani jsem se plánovaně nepokoušel u studentek vzbuzovat autoritu. A už vůbec ne u kolegů. Přesto to zpočátku tak bylo. Když jsem v prvních letech svého ředitelování nechal vzkaz ve sborovně, že dnes ve dvě budu potřebovat mluvit s vyučující XY, přišla její kamarádka a řekla: „Prosím tě, naznač jí, o čem s ní chceš mluvit, ona se bojí, že přijde o místo.“

Přítom to byla jedna z mých nejlepších učitelek. Když se mi to stalo tak potřetí, musel jsem s tím začít pracovat. Plánovitě jsem začal kolem sebe šířit druhé sdělení o hroznýšovi. Že jsem vlastně docela milý, takřka neškodný. Ve druhé poloze hada hroznýše jsem se časem našel. Nějaký čas to ale trvalo.

Když jsem do dívčí katolické školy nastoupil, nedalo se říct, že kázeň je rozjetá. Nebyla žádná. Ani minimální, aby se dalo pracovat. Musel jsem používat první polohu hroznýše. Někdy jsem šel domů fyzicky unavený a cítil, že ruce mám po loket od krve. Někoho jsem vyloučil, udělal ředitelskou důtku. Na studentky jsem trénoval hrozného Hroznýše a snažil se se třeba nezasmát. Už to vypadalo, že mi pro studentky hrozný Hroznýš zůstane.

Pak pomohla situace, kterou nenaplánujete. Jedna z nejméně problematických dívek ze dne na den ztratila bydlení. Maminka ji vyhodila z domu, protože jí v obličejí připomínala tatínka, který byl tou dobou ve vězení. Byla to dívka,



kteřá ve svých patnácti letech ještě nekouřila, nepila, za klukama nechodila, chodila v šedivém oblečení. Jako reklama na nevinnost. Ale dobrá, veselá dívka. Tak to z ní vypadlo, v jaké je situaci, i když ne přede mnou, protože jsem byl Hroznýš.

„Nemáš kam jít, nemáš co na sebe. Potřebuješ pro začátek svetr.“

Volal jsem domů manželce, jestli doma nebo ve farnosti nemáme nějaký vhodný svetr. Má žena Jana si nechala převyprávět celý příběh a řekla: „Jenom svetr je nanic, přiveď ji.“

Tak jsem ji přivedl do našeho dva plus jedna se čtyřmi dětmi. Zůstala několik měsíců. Možná jsme nechtěně založili pěstounství na dobu určitou, o kterém se teď mluví.

Bez mého přičinění se to ve škole rozkřiklo. Přezdívka Hroznýš začala mezi studentkami odpadávat, ale jinak se Hroznýš vžil, takže kolega Staněk mi píše „Milý Hroznýši“, nebo dokonce Hroznýšku. Takže jsem to za dvacet let dotáhl na hodného Hroznýše. Na hada pro chovatele

začátečníky. Je to prý had, se kterým se dá domluvit na rituálech, kdy bude mazlení, kdy krmení. Doma jsem ženě vysvětlil, že jsem jako Hroznýš v pohodě a že má se mnou jen domluvit rituály. Podle reakce jsem to ale neodprezentoval dvakrát přesvědčivě.

* * *

První přijímací zkouška – Eva

Sedíme naproti sobě, já jako řídka u svých prvních přijímaček do dívčí školy, a Eva, vystříhaná, sotva šestnáctiletá dívka, snažící se u těch přijímaček uspět. Oba jsme nervózní – já neviditelně, ale nemálo, nevím ještě totiž, jak se to dělá, ředitelovat přijímačky do dívčí školy.

Mlčím, v duchu se modlím a volám Boží všemohoucnost do mé ne-mohoucnosti, nebo rovnou neschopnosti...? Eva je nervózní viditelně, mlčí, dokonce se jakoby chvěje. Nic proti strachu v lavicích nemám, kdysi se jeden mnohem proslulejší bývalý pedagog veřejně přiznal, že učitelem se stal proto, aby se pomstil...

Ale co je moc a co trvá moc dlouho... Pokouším se o útěchu: „Je zbytečné se bát, na školu už se za deset let jejího trvání pokoušela dostat více než stovka uchazeček,“ vymyslím si, „z toho se to skoro čtyřem podařilo napoprvé...“

Vymyslím si už dost hloupě. Ani to ale nezabralo – zase ticho, třese se už viditelně celá. Když se Evě ale podívám do tváře, do očí, strach ani obavy nevidím. Pane Bože, tak o co jde?

Nemůžu si pomoci, udělám to jediné, co mě napadá – bouchnu důrazně do stolu. Když překvapeně vzhledne, zeptám se: „Evo, co bereš?“ Odpověď překvapila: „Herák, od třinácti, ale jsem už tři dny čistá...!“

Dneska už bych překvapený nebyl. Za dvacet let fungování v dívčí škole jsme potkali nemálo takových ovcí „bez pastýře“ – holek bez tátů, co by za výtečníkem, který by jejich holčičce nabídl fet, druhý den přišel a pořešil věc holí (pastýřskou)...

My, chlapi v rodinách, dost často selháváme, často tak, že v ní nejsme, u svých dětí. Naopak dealer má to negativní charisma, ďábelská lstivost tomu

říkám, díky kterému se nemýlí a z možných ovcí drogu nabídne právě té, která je bez skutečné rodiny. Nehrozí mu, že by se druhý den u něj ve dveřích objevil rozčílenej táta s tyčí (pastýřskou)...

Eva vyrůstala bez rodičů, u staré babičky, která ji měla ráda, ale která ji nezvládala. Právě babička Evu na přijímačky do dívčí školy přivedla, čekala na chodbě, zatímco já se učil na její vnučce ředitelovat přijímací zkoušku, svou první, úplně ji aspoň nepromarnit. Pozval jsem starou paní do učebny, nabídl jí místo u našeho stolu, vedle Evy, naproti mně a mé kolegyni coby druhé člence přijímacího komité. Paní si nesedla, zeptala se přímo: „Tak co, vezmete Evičku na školu...?“

Evu jsem tehdy ke studiu prvního ročníku dívčí katolické školy přijal. Podmínečně. Jako podmínku jsem stanovil, že Eva dobrovolně nastoupí na odvykací léčbu a celou ji absolvuje, že neuteče. Do té doby jsem slíbil Evě držet ve škole místo, i kdyby na něj byl nával. „Bereš to, Evo?“ „Beru!“ a sama mi podala ruku, jako že platí, ujednáno!

Dobrému Pastýři jsem poděkoval, že byl při přijímačkách na dívčí školu s námi. A zval ho i na ty další.

Eva absolvovala nejprve detox, pak zahájila následnou léčbu. Po pár dnech utekla, potom znovu. Na její místo jsem později přijal jinou dívku, už jako ředitel s rutinou v přijímacím řízení. Je to více než dvacet let, Evu jsem od té doby neviděl. Dobrý Pastýř ale není rutinér, místa pro svoje zatoulané ovce drží dál, stále. Třicet let u něho může být jako jeden den...

* * *

